

<http://eztuir.ztu.edu.ua/handle/123456789/2822> ; Kostyuchenko V. N. Ekologo-ekonomicheskaya bezopasnost v kontekste natsionalnogo suvereniteta Ukrainy [Yelektronniy resurs] / V. N. Kostyuchenko, A. V. Bokhan // Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Ser. : Ekonomichni nauky. - 2013. - № 1. – S. 260-265. – Rezhym dostupu : <http://eztuir.ztu.edu.ua/handle/123456789/2822>

12. Управление устойчивым развитием в условиях переходной экономики : моногр. / ред. кол. М. Шмидт. – Днепропетровск : Коттбус, 2015. - 430 с. ; Upravlenie ustoychivym razvitiem v usloviyakh perekhodnoy ekonomiki : monogr. / red. kol. M. Shmidt. – Dnepropetrovsk : Kottbus, 2015. - 430 s.

Стаття надійшла до редакції 23.09.2019

О. Нрыbinenko

ENVIRONMENTAL COMPONENT OF INTERNATIONAL ECONOMIC SECURITY

The growing role of the impact of non-economic factors on the development of the world economy has led to the need to form a new paradigm for international economic security. In the context of sustainable development, research into the social and environmental component of international economic security is advisable.

The article explores the conceptual basis and defines the role of environmental factor in shaping international economic security. The concepts of sustainable development are considered: "strict sustainability", "weak stability", "critical sustainability" and modern goals of the 21st century. It has been proven that most socio-economic development strategies in countries take into account sustainable development goals and are based on three important imperatives: social, economic and environmental. The content of ecological and economic security in the conditions of sustainable development was synthesized by determining its threats, indicators of assessment, levels and factors of influence.

The basic dimensions (demographic, infrastructural, institutional, sectoral, ecological, energy) of the modern paradigm of international economic security, based on the principles and goals of the concept of sustainable development, are investigated.

It has been determined that ecological and economic security is an integral part of international economic security and should be defined as a state of protection of social, economic and environmental interests of territories, countries, society and the individual from threats arising from the effects of destructive natural forces, technical systems and industries, with forms and methods of prediction of hazards that are characteristic of its provision, enabling them to be eliminated with the least consequences for the environment, economy and human health.

Keywords: *sustainable development, sustainable development imperatives, international economic security, ecological and economic security.*

УДК 334.726:622:338

С.М. Шагоян

БЕЗПЕКОВА КОМПОНЕНТА СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ТНК ДОБУВНОЇ ГАЛУЗІ

Статтю присвячено обґрунтуванню напрямів удосконалення безпекової складової стратегій розвитку транснаціональних корпорацій добувної галузі. Запропоновано модель безпекової стратегії добувних ТНК, яка включає внутрішню (зорієнтована на розвиток внутрішньокорпоративної системи підтримки економічної безпеки) та

зовнішню (передбачає побудову диверсифікованої системи взаємовідносин із широким колом стейкхолдерів) компоненти та містить заходи, спрямовані на забезпечення власної економічної безпеки корпорацій, сприяння забезпеченню економічної безпеки країн базування і приймаючих країн, підтримку безпеки добувної галузі та міжнародної економічної безпеки. Обґрунтовано важливість створення у добувній галузі міжнародних безпекових альянсів. Визначено принципи відповідальної безпекової поведінки на всіх стадіях розробки та реалізації добувних проєктів, яких мають дотримуватися ТНК добувної галузі в рамках реалізації загальної безпекової стратегії.

Ключові слова: транснаціональні корпорації, добувна галузь, економічна безпека, безпекова стратегія, міжнародні безпекові альянси.

DOI 10.34079/2226-2822-2019-9-18-61-70

Сучасна добувна промисловість є дійсно глобальною галуззю у тому розумінні, що її найбільші компанії походять як з розвинутих країн, так і з країн, що розвиваються. Функціонуючи у глобальній галузі, підприємства добувної промисловості здійснюють вплив не тільки на безпеку добувного сектору, але й на національну економічну безпеку країн базування, приймаючих країн та міжнародну безпеку. З іншого боку, на функціонування корпоративних структур добувної галузі (у тому числі транснаціональних) та реалізацію ними стратегій розвитку у контексті забезпечення економічної безпеки впливає як відповідна політика країн світу, так і чинники гео економічного та геополітичного характеру.

Сучасні наукові дослідження, присвячені розробці та реалізації стратегій розвитку корпоративних структур добувної галузі, концентрують увагу, переважно, на питаннях дотримання корпораціями принципів корпоративної відповідальності [3, 4, 7]. Водночас, розробка відповідних стратегій розвитку, які спрямовані на забезпечення економічної безпеки, вимагає узгодження та одночасного їх впровадження на всіх рівнях: на рівні суб'єкта господарювання, на регіональному, галузевому, національному, міжнародному рівнях. З урахуванням неоднозначного характеру впливу, який здійснюють ТНК добувної галузі на економічну безпеку країн світу, особливо актуальним завданням стає обґрунтування та практичне впровадження безпекової компоненти у стратегіях суб'єктів господарювання як невід'ємної складової їхнього розвитку.

Метою дослідження є обґрунтування напрямів удосконалення безпекової складової стратегій розвитку транснаціональних корпорацій добувної галузі.

Аналіз стратегій у сфері сприяння економічній безпеці, які імплементуються найбільшими добувними ТНК світу, показує, що безпекові стратегії корпоративних структур є до певної міри гомогенними, охоплюючи напрями забезпечення власної економічної безпеки та проблеми дотримання принципу корпоративної відповідальності (екологічної, енергетичної і соціальної), що корелює з Цілями сталого розвитку ООН. Така відносна однорідність стратегій пов'язана, перш за все, з тим, що у добувній промисловості продовжуються процеси консолідації через механізми транскордонних злиттів та поглинань. Триваюча консолідація світової гірничодобувної промисловості потенційно може призвести до подальшого зменшення стратегічної гетерогенності та збільшення ринкового впливу транснаціональних корпорацій. Водночас, найбільші гірничодобувні компанії походять з країн, що мають неоднорідні соціально-економічні умови та різні ресурси. Це генерує певну гетерогенність безпекових стратегій, особливо відносно компаній з деяких країн, що розвиваються, де ринкові інститути є відносно слабкими, а природоохоронне законодавство – не надто жорстким.

Однак, як показують результати проведеного аналізу, вплив добувних корпорацій на економічну безпеку країн не обмежується лише екологічними та соціальними наслідками, а має значно ширший характер. Таким чином, безпекові стратегії корпоративних структур добувної галузі повинні містити заходи, спрямовані на: забезпечення власної економічної безпеки корпорацій, зважаючи на те, що економічна безпека підприємства є елементом у системі національної безпеки держави [1]; сприяння забезпеченню економічної безпеки країн базування і приймаючих країн; підтримку безпеки добувної галузі та міжнародної економічної безпеки.

Беручи до уваги усе вищевказане, пропонується концептуальна модель безпекових стратегій добувних ТНК у контексті забезпечення економічної безпеки країн світу, яку представлено на рис. 1. Внутрішня компонента стратегії має бути зорієнтована на розвиток внутрішньокорпоративної системи підтримки економічної безпеки, зовнішня – на побудову диверсифікованої системи взаємовідносин із широким колом стейкхолдерів. З метою оптимізації управління ризиками і покращення стану безпеки корпорацій добувної промисловості, а також сприяння забезпеченню загальної безпеки галузі та економічної безпеки країн світу, пропонуються наступні заходи, які мають бути враховані відповідними компаніями при розробці безпекових стратегій:

1. Побудова диверсифікованої системи взаємовідносин із стейкхолдерами, створення міжнародних безпекових альянсів.

Як показує досвід роботи багатьох гірничодобувних компаній, створення розгорнутої мережі партнерських відносин (з міжнародними організаціями, урядом, громадянським суспільством, підприємствами та громадськими організаціями, бізнес-асоціаціями тощо) допомагає управляти ризиками шляхом розбудови довіри з боку суспільства, яка може бути використана в кризових ситуаціях для усунення невизначеності. Так, у 2015 році компанія BHP Billiton Trinidad and Tobago спільно з Міжнародною природоохоронною фундацією (Conservation International, CI) та Інститутом природних ресурсів Карибського басейну (CANARI) запустила програму громадянського суспільства в Тринідаді та Тобаго з метою підвищення стійкості місцевих громад до зміни клімату (Climate ACTT program) [3]. Oz Minerals, третя за розміром гірничодобувна компанія Австралії, яка займає друге місце у світі за обсягами виробництва цинку, є членом промислового альянсу Coober Pedy – представницької групи місцевих гірничодобувних компаній та місцевої ради, що дозволяє спільно реалізувати стратегічний підхід до підтримки місцевої громади шляхом досягнення спільних цілей та завдань [6].

Враховуючи те, що корпорації добувної промисловості функціонують у єдиній екосистемі та мають спільні проблеми забезпечення економічної безпеки приймаючих країн, пропонується створення у галузі міжнародних безпекових альянсів. Створення традиційних стратегічних альянсів у добувній промисловості, як правило, розглядається з точки зору укріплення конкурентних позицій підприємств, отримання учасниками альянсу синергетичних переваг при реалізації проектів розвідки та збагачення мінеральних ресурсів за рахунок погодження систем управління, об'єднання ресурсів, виробничих потужностей, обміну технологіями тощо. Співробітництво в межах спеціалізованих безпекових альянсів за участю добувних ТНК може охоплювати: обмін ресурсозберігаючими та екологічно безпечними технологіями; проведення спільних досліджень впливу діяльності учасників альянсу на складові економічної безпеки приймаючих країн; спільну реалізацію великих природоохоронних, соціальних та інших проектів тощо.

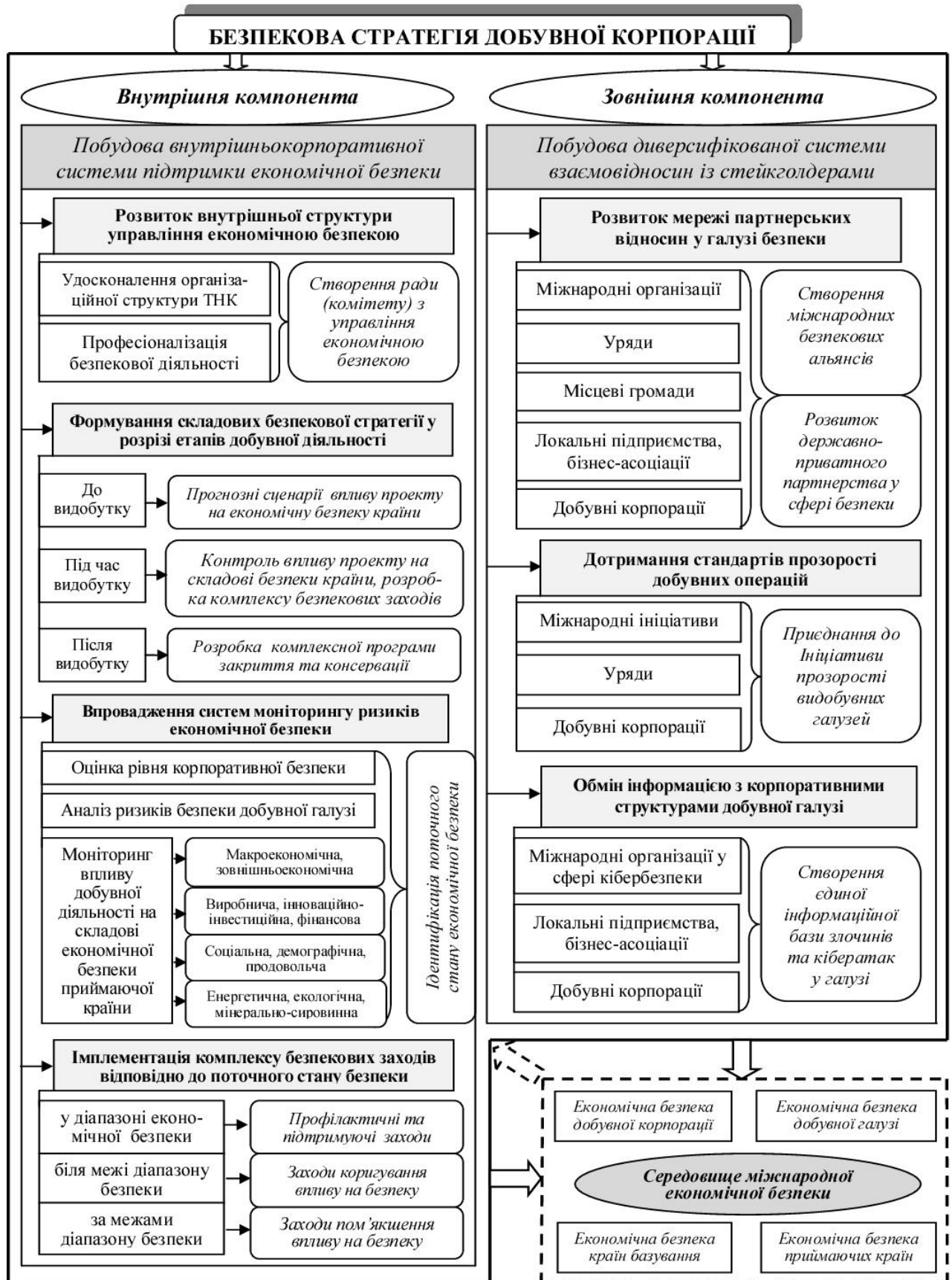

Рис. 1. Модель безпекової стратегії добувної ТНК у контексті забезпечення економічної безпеки країн світу

2. Взаємодія з місцевими громадами, створення та демонстрація цінностей громадянському суспільству.

Соціальну згуртованість сьогодні визнано однією з найважливіших умов забезпечення як національної, так і міжнародної безпеки. Тому від того, як добувні підприємства співпрацюють з громадянським суспільством, залежить можливість підтримки або погіршення ситуації у сфері безпеки. Внесок гірничодобувних підприємств у сталий розвиток може включати податкові платежі, розбудову інфраструктури, надання послуг, участь у закупівельних процедурах на місцевому рівні. Демонстрація того, як компанія допомагає вирішувати проблеми громади, допомагає заслужити повагу, зменшуючи ризик розвитку локальних конфліктів, які можуть завадити операційній діяльності добувного підприємства і потенційно розширитися до більших масштабів.

Взаємодію з місцевими громадами вже визнано найбільшими добувними ТНК важливою складовою їх стратегічного розвитку. Так, компанія Rio Tinto Group має власну історію ефективної взаємодії з місцевими спільнотами, доводячи, що незалежно від того, наскільки великою чи малою є компанія, соціальна відповідальність є дуже важливим елементом стратегічного розвитку всієї галузі. Підтримуючи політику сталого розвитку, компанія зосереджується на таких сферах, як управління природними ресурсами, зміна клімату та місцева зайнятість [3].

Компанія Vedanta (Індія), що посідає 22 місце у рейтингу найбільших добувних компаній світу, у своїй діяльності дотримується власної філософії «Соціальна ліцензія на проведення діяльності» («Social License to Operate»), яка у якості центрального орієнтиру ставить взаємодію з громадами приймаючих країн з метою підвищення якості життя місцевих жителів та розвитку локальної економіки [9].

Компанія Anglo American (Великобританія) навіть у періоди зростання волатильності ринку продукції добувної промисловості продовжувала зосереджувати увагу на значенні взаємодії з місцевими громадами. Під час розробки алмазної шахти Gahcho Kué дочірня компанія De Beers Canada визнала необхідність ефективної взаємодії з місцевими громадами – аборигенами північно-західної частини Канади для вирішення питань функціонування шахти та впливу добувних робіт на місцевий розвиток. У 2014 році компанія провела переговори з представниками приймаючої громади про створення форуму під назвою Ni Hadi Ha, який дає змогу всім зацікавленим сторонам брати участь у природоохоронній діяльності на шахті. Ni Hadi Ha забезпечує додатковий рівень нагляду за реалізацією добувних проєктів, крім нормативних документів, що регулюють операції з видобутку корисних копалин, і є частиною більш широкої взаємодії корпорації Anglo American з корінними громадами [2].

Роль урядів у підвищенні соціальної відповідальності добувних корпорацій може бути посилена за рахунок використання фінансових та економічних інструментів для сприяння відповідальному видобутку. На додаток до традиційних інструментів прямого регулювання та штрафів за недотримання правил, уряди можуть використовувати фінансові та економічні інструменти, що створюють позитивний стимул для компаній дотримуватися нормативно-правових актів та екологічних і соціальних програм [7]. Ці інструменти, які включають облігації, довірчі фонди та компенсаційні кошти, є більш гнучкими, ніж традиційні механізми контролю, і мають додаткові переваги, забезпечуючи фінансування охорони природи чи розвитку громади.

3. Орієнтація на дотримання більшої прозорості та запобігання корупції у галузі.

Деякі добувні підприємства мають позитивний досвід добровільного дотримання більш жорстких стандартів щодо прозорості та заходів з протидії корупції і зловживань, ніж ті, які встановлено відповідними державними вимогами. У цьому

аспекті необхідна більш тісна взаємодія корпоративних структур з приймаючими країнами в межах дотримання вимог Ініціативи прозорості видобувних галузей (The Extractive Industries Transparency Initiative, EITI) – глобального стандарту забезпечення відкритості та прозорості управління видобутком нафти, газу та мінеральних ресурсів. Цей стандарт є незалежним і добровільно підтримується на міжнародному рівні 51 країною [8].

4. Обмін інформацією з іншими корпоративними структурами добувної галузі.

З репутаційних та операційних причин обмін інформацією з підприємствами, які фактично виступають у ролі конкурентів, може бути складним завданням. Однак існують обставини, за яких зусилля щодо створення необхідних спільних механізмів можуть принести користь і самим компаніям, і загальній безпеці галузі. Одним із прикладів цього є боротьба з організованою злочинністю, що є зростаючою проблемою для добувної галузі, особливо у Латинській Америці. Існують успішні приклади того, як гірничодобувні компанії обмінюються інформацією та приймають колективні заходи для узгодження політики та практики протидії злочинності у галузі. Іншим прикладом є необхідність забезпечення кібербезпеки добувних підприємств та галузі в цілому. Високий рівень захищеності галузі може бути досягнуто, лише коли компанії готові об'єднати інформацію про випадки кібератак, щоб інші компанії могли уникнути цього ризику. Це вимагає від корпоративних структур визнання того, що максимізація безпеки галузі в цілому є більш високим пріоритетом, ніж конкурентна перевага. Звісно, це є складним завданням, однак досвід підприємств з інших секторів (авіакомпанії у Північній Америці, фінансові компанії у Нідерландах) продемонстрував, що й у добувній галузі це може бути здійснено [4].

5. Покращення внутрішньої структури управління економічною безпекою, впровадження систем моніторингу індикаторів безпеки.

Добувні ТНК використовують різноманітні внутрішні механізми, які забезпечують моніторинг ризиків економічної безпеки у приймаючих країнах та передачу відповідних даних до головного офісу, де вони інтегруються у загальну оцінку ризиків та безпеки. Так, з метою розуміння змін, які відбуваються у сфері економічної безпеки, деякі добувні підприємства вже використовують інструменти прогнозування та побудови сценаріїв як частину внутрішньої системи оцінки власних ризиків та свого впливу на економічну безпеку приймаючої країни. Корпоративні структури добувної галузі розробили та використовують велику кількість ноу-хау та систем, які дозволяють оцінити геоекономічні ризики безпеки і можуть бути корисними для інших стейкхолдерів. У цьому напрямі великим добувним компаніям рекомендується у якості елемента внутрішньої структури створювати ради (комітети) з управління економічною безпекою, які виконуватимуть функції моніторингу індикаторів безпеки та консультування з питань дотримання оптимального рівня корпоративної безпеки і забезпечення економічної безпеки приймаючих країн.

Невід'ємною складовою стратегії добувної компанії є обґрунтування перспективних проектів розвідки та видобування мінеральних ресурсів. Вже на етапі обґрунтування перспективного добувного проекту компанія має оцінити, які наслідки матиме реалізація проекту для безпеки приймаючої країни, беручи до уваги, що вплив добувної діяльності на економічну безпеку спостерігатиметься на всіх стадіях взаємодії ТНК із приймаючою країною, а саме: до видобутку (передопераційний вплив), під час видобутку та після видобутку. У зв'язку з цим в рамках реалізації загальної безпекової стратегії ТНК добувної галузі мають дотримуватися наступних принципів відповідальної безпекової поведінки на всіх стадіях розробки та реалізації добувних проектів:

1) Проведення комплексної оцінки впливу проекту на екологічну, соціальну та інші складові економічної безпеки країни. Перш ніж розпочати будь-яку діяльність, підприємства добувної галузі та уряди повинні співпрацювати з локальними стейкхолдерами для проведення ретельної оцінки наслідків реалізації проекту, щоб визначити ступінь та діапазон потенційного впливу на безпеку. Ця оцінка може допомогти визначити, чи є видобуток доречним та доцільним у конкретній області.

2) Розробка загальної стратегії сприяння національній економічній безпеці. Кожен проект, що реалізується добувною компанією, повинен включати комплексний план управління для вирішення та пом'якшення потенційних негативних впливів, для підвищення рентабельності операції. Ця стратегія повинна бути розроблена до початку здійснення операції та повинна бути інтегрована в усі аспекти та етапи реалізації відповідного проекту. У поєднанні зі стратегією управління проектами слід проводити екологічний та соціальний моніторинг, щоб забезпечити ефективність та доцільність програм з безпекової точки зору.

3) Пом'якшення наслідків своєї діяльності за рахунок сприяння природоохоронній діяльності та добробуту місцевих громад. Добувні компанії мають включати у свої стратегії програми залучення до місцевих природоохоронних заходів та проектів розвитку (розвиток паркових територій, наукові дослідження, охорона здоров'я, освіта тощо).

4) Професіоналізація безпекової (екологічної, соціальної, енергетичної тощо) діяльності. Розробка та впровадження стратегії управління економічною безпекою повинна забезпечуватися кваліфікованими професіоналами, які займають провідні позиції в компанії та мають повноваження приймати рішення та виконувати відповідні програми.

5) Зменшення масштабів впливу на навколишні екосистеми. Негативний вплив на навколишнє середовище може бути мінімізований шляхом дотримання методів відповідального управління та використання більш ефективних технологій, таких як будівництво меншої кількості доріг, ретельне планування та розміщення інфраструктури або раціонального ставлення до водних ресурсів та викидів. Контроль за відходами через обережне розміщення відвалів гірських порід, моніторинг територій зберігання відходів та очищення забрудненої води або ґрунту також допоможе мінімізувати масштаби та діапазон негативного впливу.

6) Впровадження комплексної програми закриття та консервації. Планування консервації та відновлення після закриття шахти має розпочатися на ранніх етапах операції. Цілі програми консервації повинні включати запобігання забрудненню в майбутньому, мінімізацію екологічних змін і повернення землі до аналогічного стану продуктивності або природності, як це було до початку видобутку. Ретельний моніторинг повинен тривати багато років після закриття шахти, щоб виявляти будь-які потенційні забруднення.

7) Залучення до співпраці та консультування з місцевими стейкхолдерами на всіх етапах операції. Зв'язок з місцевими громадами є важливою частиною успішної реалізації соціальної програми. Консультаційна програма має бути двосторонньою та всеохоплюючою, а громади повинні мати доступ до чіткої та прозорої інформації протягом реалізації проекту. Програма повинна включати тренінги міжкультурної підготовки як для громад, так і для представників добувних компаній, для забезпечення досягнення взаєморозуміння між усіма сторонами.

8) Надання відповідної економічної компенсації та підтримки місцевим громадам. Будь-яка компенсація чи підтримка повинна відповідати ступеню економічного розвитку та соціальній структурі громади. Це може включати підготовку та наймання місцевих жителів або підтримку місцевого бізнесу. Підтримка має здійснюватися у

довгостроковому контексті, щоб залишатися життєздатною після того, як проект (наприклад, шахта) буде закрито.

9) Розробка стратегічних довгострокових планів землекористування. Уряди можуть тісно співпрацювати з компаніями, громадами та іншими зацікавленими сторонами для розробки планів використання земель, які враховують геологічні, екологічні та культурні пріоритети для конкретного регіону або навіть всієї країни. Це планування має включати визначення областей, які є надто вразливими з екологічної точки зору, щоб дозволити розробку мінералів.

На світовому ринку добувної промисловості функціонує велика кількість корпорацій, проте суттєвий вплив на його розвиток спричиняють лише декілька (BHP Billiton Limited, Rio Tinto Limited, Glencore Plc., China Shenhua Energy Company Limited, Vale S.A.), акумулюючи більшу частину активів та значно випереджаючи інші за ринковою капіталізацією. Специфіка ринку добувної промисловості, а також сучасні риси світової економіки впливають на організаційну структуру й стратегії добувних корпорацій. До основних факторів, що змінюють стратегії корпоративних структур добувної галузі, можна віднести інтеграційні процеси, технологічний процес, лібералізацію національних економік, інвестиційну й енергетичну політику країн-виробників мінерально-сировинних ресурсів.

За останні кілька років галузь зіткнулася з низкою проблем при забезпеченні сталого розвитку, які часто проявляються у вигляді штучного уповільнення процесів, соціальних протестів проти великих проектів і труднощів при отриманні фінансування для проектів, які вважаються «брудними». У 2016 році з'явилася нова проблема, пов'язана з найбільш близькими до кінцевого споживача покупцями. Про неї можна дізнатися з заяви компанії Apple, яка закликала підвищити обсяги вторинного використання металів і знизити залежність від видобутку корисних копалин. Отже, гірничодобувним компаніям необхідно діяти на випередження, а саме: вивчати наслідки своєї діяльності, керувати ними, доцільним буде також продаж своїх досягнень. Втрата права на ведення бізнесу є найбільш значним збитком з усіх можливих, і галузь повинна охороняти свій цінний «бренд» силами всіх зацікавлених осіб.

Існує безліч важливих ініціатив з надання даних про сталий розвиток, наприклад, Ініціатива глобальної звітності GRI (надання звітів обов'язково для учасників Міжнародної ради з гірничої справи і металам (ICMM)) та Ініціатива прозорості видобувних галузей (EITI), проте єдиний підхід до складання звітності в галузі досі не сформований. Приблизно 90% компаній зі списку топ-40 надають звітність в рамках GRI, а 40% є учасниками EITI [8] (незважаючи на те, що фактично звітність для EITI використовується в межах країни і може включати дані компаній, які не є учасниками EITI, участь компанії в даній ініціативі свідчить про прагнення до забезпечення прозорості). У 2015 р. з 23 компаній-учасників ICMM дев'ять (39%) направляли свої звіти в рамках GRI незалежним чином (або як інтегрований звіт) [5]. Дотримання формату GRI вимагає надання звіту про широкий спектр показників, включаючи такі розділи, як стандарти корпоративного управління, етика і сумлінність, боротьба з корупцією та закупівлі, енергія, парникові гази і інші викиди, забруднення води, охорона праці та безпека, боротьба з дискримінацією, культурне розмаїття та права корінних народів, місцеві спільноти. Компанії з традиційних гірничодобувних країн набагато частіше дотримуються вимог GRI, в той час як компанії з країн, що розвиваються, використовують інші стандарти або не дотримуються стандартів сталого розвитку.

Таким чином, враховуючи сучасну гео економічну роль добувної промисловості, зростання глобального впливу транснаціональних корпорацій добувної галузі та масштабні наслідки діяльності корпоративних структур для економічної безпеки країн, необхідно є більш широка інтеграція принципів корпоративної відповідальності у безпекові стратегії добувних корпорацій. Зважаючи на те, що корпорації добувної промисловості функціонують у єдиній екосистемі, а наслідки добувної діяльності знаходяться на перетині інтересів самих ТНК, країн їх базування та приймаючих країн, місцевих громад та локальних підприємств, особливого значення набуває такий напрям стратегічного розвитку, як формування диверсифікованої системи взаємовідносин добувних ТНК з іншими суб'єктами міжнародного безпекового середовища. Розробка механізмів інтеграції запропонованих складових у внутрішню та зовнішню компоненти існуючих безпекових стратегій транснаціональних корпоративних структур добувної галузі може стати предметом подальших досліджень у цьому напрямі.

Список використаної літератури

1. Сталінська О. В. Чинники інституціонального забезпечення економічної безпеки промислових підприємств / О. В. Сталінська // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2015. – № 2. – С. 60-64 ; Stalinska O. V. Chynnyky instyutsionalnoho zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky promyslovykh pidpriumstv / O. V. Stalinska // Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu. – 2015. – № 2. – S. 60-64.
 2. Anglo American: Official Web-Site [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.angloamerican.com/>
 3. Benton D. 10 best examples of Corporate Social Responsibility [Electronic resource] / D. Benton // Mining Global. – 2016. – Mode of access : <http://www.miningglobal.com/top10/10-best-examples-corporate-social-responsibility>
 4. Kaspersen A. Five ways mining and metals companies can improve security and tackle geopolitical uncertainty [Electronic resource] / A. Kaspersen, G. Davidson. – World Economic Forum, 20 July 2016. – Mode of access : <https://www.weforum.org/agenda/2016/07/five-ways-mining-and-metals-companies-can-re-think-responses-to-tackle-geopolitical-uncertainties/>
 5. Member reporting and performance [Electronic resource] // International Council on Mining & Metals. – Mode of access : <https://www.icmm.com/en-gb/members/member-reporting-and-performance>
 6. Oz Minerals: Official Web-Site [Electronic resource]. – Mode of access : <https://www.ozminerals.com/>
 7. Sweeting A. R. Lightening the Lode: A Guide to Responsible Large-scale Mining [Electronic resource] / A. R. Sweeting, A. P. Clark // Conservation International Policy Papers. – 2000. – 111 p. – Mode of access : https://www.conservation.org/publications/Documents/CI_Policy-Center_Lightening-the-Lode-a-Guide-to-Responsible-Large-scale-Mining.pdf
 8. The Extractive Industries Transparency Initiative (EITI): Official Web-Site [Electronic resource]. – Mode of access : <https://eiti.org/>
 9. Vedanta: Official Web-Site [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.vedantaresources.com/>
- Стаття надійшла до редакції 30.08.2019.

S.M. Shagoyan

SECURITY COMPONENT OF DEVELOPMENT STRATEGIES OF MINING TNCs

The article is devoted to reasoning the directions of improving the security component of development strategies of the mining industry transnational corporations. The results of a study of economic security strategies implemented by the world's biggest mining TNCs have shown that corporate security strategies are mostly homogeneous, covering the areas of ensuring company's economic security and problems of compliance with the principle of corporate responsibility (environmental, energy and social), which correlates with the UN Sustainable Development Goals. The model of the security strategy of mining TNC, which includes internal (focused on the development of an internal corporate economic security support system) and external (involves building a diversified system of relationships with a wide range of stakeholders) components and contains measures aimed at ensuring the economic security of corporations, favoring the economic security of countries of origin and host countries, supporting the security of the mining industry and international economic security, is proposed.

An internal component of a security strategy of mining TNCs should include the following constituents: development of an internal structure for managing economic security (it is advisable to establish a council or committee on economic security management); formation of components of a security strategy in terms of stages of mining activity (before, during and after extraction); implementation of economic security risk monitoring systems (corporate, sectoral, national); implementation of a set of security measures in accordance with the current state of security. The external component of a corporate security strategy can be improved in the following areas: establishment of a network of security partnerships (with international organizations, governments, local communities, local enterprises, other mining corporations); development of cooperation in the field of compliance with the standards of transparency of extraction operations (joining the Extractive Industries Transparency Initiative); dissemination of information exchange practices with corporate structures of the mining industry (in particular, creation of a unified information base of crimes and cyber-attacks in the industry). The importance of establishing international security alliances in the mining industry is reasoned. The principles of responsible security behavior at all stages of development and realization of mining projects (which should be adhered to by TNCs of the mining industry in the framework of the implementation of the overall security strategy) are defined.

Key words: *TNCs, mining industry, economic security, security strategy, international security alliances.*